

กระบวนการทัศนีใหม่ ของราชภัฏ

ตอนม อินทร์กำเนิด*

ผู้

รู้สักดีใจและอบอุ่นใจมากที่ได้มาร่วมประชุมอย่าง
พบประพดคุยกับท่านในวันนี้ ขอ
ขอบพระคุณที่กรุณาเดินทางมาร่วมประชุมอย่าง
พร้อมหน้าพร้อมตา กัน แสดงให้เห็นความเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกันของชาวราชภัฏ ผู้ทราบดีว่าทำเมือง
อยู่เต็มเมื่อ แต่เมื่อถึงเวลาที่ต้องร่วมกันคิดอ่านเพื่อ
อนาคต ท่านก็เข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียง ส่วน
ท่านที่ไม่ได้พำนังเมืองสำดัญเร่งด่วนก็กรุณา
โทรศัพท์เจ้าให้ผู้ทราบ ผู้ขอขอบพระคุณในน้ำใจ
และไม่ตรึงคงท่านทั้งหลายไว้ในเบื้องต้นนี้อีกครั้งหนึ่ง

ราชภัฏ

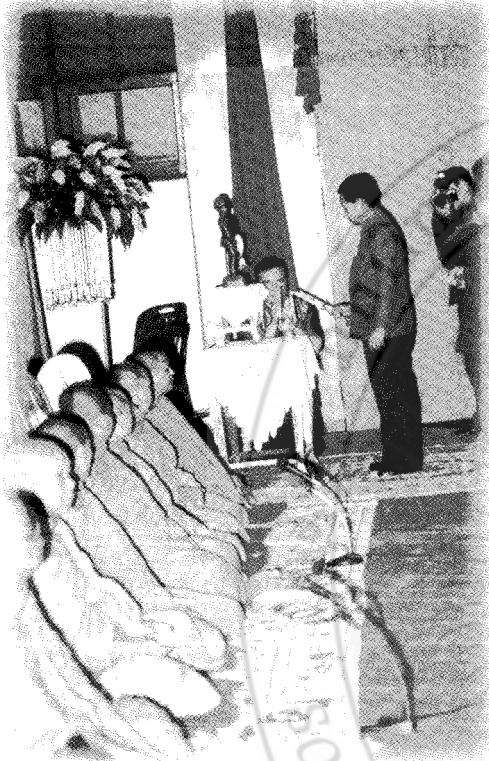
ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความสามัคคีของชาวราชภัฏที่มีความเห็นใจแเน่นตลอด
มาจะคงความเห็นใจแเน่นเช่นนี้ตลอดไป แม้ว่าในอนาคตราชภัฏแต่ละแห่งจะเป็น
มหาวิทยาลัยที่เป็นนิติบุคคล และสำนักงานสภากتابนราชภัฏจะต้องยุบ
หายไป ผมก็หวังว่าความเป็นเครือข่ายระหว่างราชภัฏทั้ง 41 แห่งจะยังคงอยู่
เพื่อร่วมกันคิดอ่านหาทางจัดการอุดมศึกษาให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการช่วย
แก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นและสังคมไทยต่อไป

ผมขอถือโอกาสที่เราได้มารับกันในวันนี้ กล่าวybักับท่านทั้งหลายว่า
ในช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ ความสามัคคีของชาวราชภัฏยิ่งมี
ความหมายเป็นพิเศษ เพราะเราต้องช่วยกันคิดและช่วยกันสร้างอนาคตของ
ราชภัฏร่วมกัน ต้องระดมพลังทางปัญญาเพื่อ²
ทำให้ราชภัฏทั้ง 41 แห่งอันเป็นทรัพย์สินของ
แผ่นดินมีคุณค่าในการจัดการศึกษาตอบแทนคุณ
ของแผ่นดินอย่างแท้จริง ราชภัฏไม่ใช่สมบัติของเรา
อีกไม่นานเราแต่ละคนก็จะทยอยเก็บเงินจาก
ราชการ แต่ราชภัฏจะยังคงอยู่ เราจึงต้องคิด
อ่านกันให้ดีที่สุดและรอบคอบที่สุด ว่าทำอย่างไร
ราชภัฏทั้ง 41 แห่งจะมีคุณค่าสูงสุดต่อบ้านเมือง
โดยเฉพาะคนส่วนใหญ่ของประเทศไทยที่เสียเปรียบ

ราชภัฏไม่ใช่สมบัติของเรา อีกไม่นาน
เราแต่ละคนก็จะทยอยออกเงินจาก
ราชการ แต่ราชภัฏจะยังคงอยู่ เราจึง
ต้องคิดอ่านกันให้ดีที่สุดและรอบคอบ
ที่สุด ว่าทำอย่างไรราชภัฏทั้ง 41 แห่ง¹
จะมีคุณค่าสูงสุดต่อบ้านเมือง

และยกให้หัวพึงเราราertoท้องเป็นที่พึงที่ดีที่สุดสำหรับเราเมื่อเป็นมหาวิทยาลัย
ต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของประชาชน

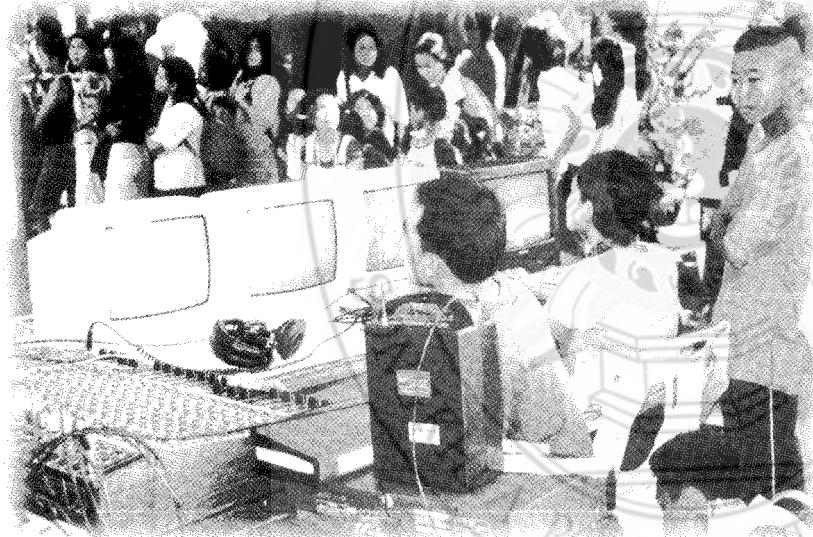
ท่านทั้งหลายคงทราบดีอยู่แล้วว่าขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบกับ
วิกฤตไม่เฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการเมือง แต่ที่นักหน้าสาหัสกว่าคือ
วิกฤตทางสังคม เพราะเป็นวิกฤตทางวัฒนธรรมและค่านิยม เป็นวิกฤตทางคิด
วิญญาณ ซึ่งเป็นปัญหาที่ลึกซึ้งและละเอียดอ่อนซึ่งแก้ไขได้ยากมาก เพราะ
คนโดยทั่วไปไม่ตระหนักรู้ทุกวันนี้เรา textbook สูญเสียจิตวิญญาณแห่งความเป็น
ไทยแล้ว โดยเฉพาะเยาวชนของเรากำลังหลงใหลคลังไคล้ำไปกับวัฒนธรรมและ
ค่านิยมแบบตะวันตกอย่างน่าตกใจที่เดียว ในเมื่อยาชนาคคืออนาคตของชาติ
ก็แปลว่าอนาคตของชาติกำลังตกอยู่ในอันตรายใหญ่หลวง ชาวราชภัฏจะช่วย
บ้านเมืองในการกอบกู้ฟื้นฟูจิตวิญญาณแห่งความเป็นไทยในหมู่เยาวชนของ
เรารอย่างไร เรายัง 41 แห่งทั่วประเทศเป็นระบบอุดมศึกษาใหญ่ที่สุดก็ว่าได้

ถึงแม้จะไม่มีครมขอบหมาやりให้เรากอบกู้ฟื้นฟู
วัฒนธรรมและค่านิยมอันดีงามแบบไทย และถึงแม่
จะไม่มีครเรียกร้องให้เรากอบกู้ฟื้นฟูจิตวิญญาณแห่ง^๑
ความเป็นไทยในหมู่เยาวชนไทย แต่เราต้อง^๒
ตระหนักว่าในสุานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มี
จำนวนมากที่สุด และกระจายตัวอยู่เป็นทั่วทุกภูมิภาค
ของประเทศไทยอย่างพหุเมาะ เราจึงอยู่ในจุด
ยุทธศาสตร์ที่จะช่วยกอบกู้ฟื้นฟูบ้านเมืองในด้าน^๓
คุณภาพและคุณธรรมของประชาชนได้ดีที่สุด

ความจริงแล้ว วิกฤตในด้านจิตวิญญาณก็คือ^๔
ลิ่งที่สะท้อนให้เห็นวิกฤตของการศึกษาไทยนั้นเอง นับ^๕
ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๒๗ เป็นต้นมา คือตั้งแต่เรามี^๖
ระบบโรงเรียน การศึกษาของเราก็เริ่มแยกจากวิถี^๗
ชีวิตและค่านิยมอันดีงามแบบไทยมากขึ้นตามลำดับ^๘
ซึ่งว่าระหว่างการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม^๙
ขยายกว้างมากขึ้นจนขาดออกจากกัน ทุกวันนี้สิ่งที่^{๑๐}
เรียกว่าระบบการศึกษาของไทยก็คือการลอกเลียน^{๑๑}
จากการศึกษาของสังคมอื่น การเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับ^{๑๒}
มหาวิทยาลัยล้วนนำเข้ามาจากตะวันตก ผสมเคียงตัวอย่างเสมอว่าในระดับ^{๑๓}
ปฐมวัยของเรานั้น ทั้งเนื้อหา เพลง การเล่นกิจกรรมเข้าจังหวะ ภาพ^{๑๔}
ประกอบบทเรียนหรือนิทาน แม้แต่ชื่อตัวละครก็ลอกแบบของตะวันตก เป็นการ^{๑๕}
ล้างสมองเด็กให้มีวิธีชีวิตอย่างสังคมอื่น ขึ้นมาถึงระดับประเพณีและมัชฌมกีไม่^{๑๖}
เรียนเรื่องของตัวเอง ไม่รู้จักความเป็นมาของหมู่บ้าน ไม่มีความรู้ความเข้าใจ^{๑๗}
ในวัฒนธรรมและค่านิยมอันดีงามของชุมชน ไม่มีความภาคภูมิใจใน^{๑๘}
วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น ยิ่งเรียนก็ยิ่งหนีห่างจากวิถีชีวิตของตนเอง^{๑๙}
หลุดลอยจากทางへ้ง กลายเป็นคนไร้ราก จึงหลุดลอยไปตามกระแสโลกอัน^{๒๐}
ฉบับฉบับอย่างง่ายดาย การศึกษาของไทยจึงไม่รากแก้วแห่งความเป็นไทย เรา^{๒๑}
จึงไม่เป็นไทย

ประเทศไทยของเราสืบทอดคำสอนของพระพุทธศาสนาจากบรรพบุรุษ^{๒๒}
อย่างน้อย ๆ ก็เจ็ดร้อยปี แต่ในวงการศึกษาของเรานั้นพอพูดถึงคำศัพท์^{๒๓}
สำคัญ ๆ ในพระพุทธศาสนา ก็ทำท่าเลิกล้อ ไม่เข้าใจ เช่น ไตรลักษณ์^{๒๔}

ความจริงของแผ่นดินดังกล่าวข้างต้นนั้น ทำให้ชาวราชภัฏต้องหดคิด ทบทวนก่อนจะก้าวต่อไปข้างหน้า เราต้องไม่เข้าเติมบ้านเมือง แต่ต้องคิดหา ทิศทางและแนวทางเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา ผ่านขอเสนอต่อท่านทั้งหลายว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเป็น “มหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไทย” หมายความ ว่าเราต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนความประسانสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา ศาสตรา และวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อกอบกู้และฟื้นฟูอิสรภาพทางภูมิปัญญาให้ กับบ้านเมือง ถ้าจะพูดให้ฟังดูชัดขึ้นก็คงต้องพูดว่า ราชภัฏทั้ง 41 แห่ง

ทั่วประเทศต้องเป็นมหาวิทยาลัย เพื่อการกอบกู้บ้านเมืองให้ หลุดพ้นจากการเป็นอาณาจักร ทางปัญญาของต่างชาติ ชาว ราชภัฏต้องไม่หดคิดกับการได้ชื่อ ว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็น นิติบุคคลเช่นมหาวิทยาลัยโดย ทั่วไป เราต้องมีทั้งกระบวนการทัศน์ และ วิสัยทัศน์ใหม่ในการจัดการ อุดมศึกษาไทยเพื่อสืบสาน เอกลักษณ์อันดงงามของท้องถิ่น และของชาติ ราชภัฏต้อง สืบสานและพัฒนาภูมิปัญญา ของท้องถิ่นและของชาติเพื่อการ แก้ปัญหาและพัฒนาบ้านเมือง

ให้เจริญก้าวหน้าไปเป็นอนาคตอย่างมั่นคงและยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 41 แห่งต้องช่วยให้คนไทยมีทั้งคุณวุฒิ คุณภาพ และคุณธรรม สามารถพึง ตนเองในการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส และสามารถเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญา

แผนเชื่อว่าทุกฝ่ายที่สนับสนุนให้เราเป็นมหาวิทยาลัยคงไม่อยากเห็น ราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเหมือนสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป แต่ท่านคงอยากร เห็นเราเป็นมหาวิทยาลัยที่พัฒนาขึ้นมาจากการฐานของเรางด ซึ่งผูกพันอยู่ กับท้องถิ่น โดยตั้งอยู่บนภูมิธรรมภูมิปัญญาของไทยอีกรั้นหนึ่ง ในเมื่อคำว่า “มหาวิทยาลัย” หมายถึง “ที่อยู่แห่งความรู้อันยิ่งใหญ่” เรายังต้องสามารถ เป็นผู้นำทางสติปัญญาของประชาชน คือต้องสามารถเป็นหลักและเป็นที่พึ่ง

เพื่อดำรงชีวิตตลอดจนให้หายได้และส่งออกได้ ราชภัฏต้องช่วยให้คนในห้องถินพัฒนาภูมิปัญญาให้กล้ายเป็นผลผลิตที่มีมูลค่าและราคา เป็นการเพิ่มรายได้ให้ชาวบ้านไปด้วย ยกตัวอย่างเพียงหนึ่งตัวอย่าง การเรียนวิชาดันตรีของราชภัฏ เราต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องดันตรีไทยเป็นอย่างดีแล้วได้ ตั้งวงได้ หาเงินได้ ซ้อมเครื่องดันตรีได้ จนถึงสามารถผลิตเครื่องดันตรี ขายได้ วิชาอื่น ๆ ก็ควรจะเป็นอย่างนี้ หากทำได้เช่นนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏจะได้ชื่อว่าคิดเป็นทำเป็น ค้าขายเป็น บนพื้นฐานของภูมิปัญญาทั้งถินและภูมิปัญญาไทย เป็นการเปลี่ยนทุนวัฒนธรรมเป็นทุนเงินตรา ทุนเหล่านี้เรามีอยู่มากมายในทุกห้องถิน แต่ถูกมองข้ามหรือถูกทอดทิ้ง เราต้องชูบชีวิตให้กับทุนวัฒนธรรมของเรา ราชภัฏต้องเป็นหลักในการกอบกู้และฟื้นฟูจิตวิญญาณของห้องถินและของประเทศ

ในด้านการวิจัยเราก็ต้องคิดใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเน้นการวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาของห้องถินและของไทยในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง พัฒนาภูมิปัญญาให้เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาศึกษาเล่าเรียนได้เผยแพร่ได้ นำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เพื่อช่วยให้คนในห้องถินมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น พึงดูนเองได้มากขึ้น และมีรายได้มากขึ้นด้วยการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏท้องเป็นการเรียนรู้ร่วมกับคนในห้องถิน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านได้ภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต ราชภัฏได้องค์ความรู้มาศึกษาเล่าเรียน ทำได้อย่างนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร นี่คือสาระและคุณค่าของความเป็นราชภัฏไม่มีมหาวิทยาลัยใดจะทำงานวิจัยและบริการทางวิชาการได้เช่นนี้ ราชภัฏต้องใช้จุดแข็งนี้ให้เป็นแล้วเราจะมีคุณค่าและมีความหมายเป็นที่ยอมรับของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ในด้านการบริหารจัดการ เราต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ถึงแม้ว่าราชภัฏจะเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นนิตบุคคลก็ควรเชื่อมโยงกันไว้ เพื่อจะได้ร่วมกันคิดค່านหาวิธีการทำงานเพื่อบ้านเมือง เครือข่ายราชภัฏจะเป็นพลังของแผ่นดินอาจจะต้องเป็นสถาบันการบดี มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรฐานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ นอกจากนี้ก็ควรจะมีสภาคุณบดีของแต่ละคณะด้วย เพื่อเป็นเครือข่ายทางวิชาการที่สำคัญขาดไม่ได้ก็คือต้องมีสภาวิจัยของระบบเครือข่ายราชภัฏเพื่อเป็นแหล่งประสานและระดมภูมิปัญญาเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาห้องถินและประเทศ

เพื่อดำรงชีวิตตลอดจนให้หายได้และส่งออกได้ ราชภัฏต้องช่วยให้คนในท้องถิ่นพัฒนาภูมิปัญญาให้กลายเป็นผลผลิตที่มีมูลค่าและราคา เป็นการเพิ่มรายได้ให้ชาวบ้านไปด้วย ยกตัวอย่างเช่นเพียงหนึ่งตัวอย่าง การเรียนวิชาดันตรีของราชภัฏ เราต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องดันตรีไทยเป็นอย่างดีเล่นได้ ตั้งงดได้ หาเงินได้ ซ้อมเครื่องดันตรีได้ จนถึงสามารถผลิตเครื่องดันตรี ขายได้ วิชาอื่น ๆ ก็ควรจะเป็นอย่างนี้ หากทำได้เช่นนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏจะได้ชื่อว่าคิดเป็นทำเป็น ค้าขายเป็น บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นการเปลี่ยนทุนวัฒนธรรมเป็นทุนเงินตรา ทุนเหล่านี้เรามีอยู่มากมากในทุกท้องถิ่น แต่ถูกมองข้ามหรือถูกทอดทิ้ง เราต้องชูบุคลิกให้กับทุนวัฒนธรรมของเรา ราชภัฏต้องเป็นหลักในการกอบกู้และฟื้นฟูจิตวิญญาณของท้องถิ่นและของประเทศ

ในด้านการวิจัยเราก็ต้องคิดใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเน้นการวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของไทยในสาขาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง พัฒนาภูมิปัญญาให้เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาศึกษาเล่าเรียนได้เผยแพร่ได้ นำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น พึ่งตนเองได้มากขึ้น และมีรายได้มากขึ้นด้วยการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ต้องเป็นการเรียนรู้ร่วมกับคนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านได้ภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต ราชภัฏได้องค์ความรู้มาศึกษาเล่าเรียน ทำได้อย่างนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่จำเป็นต้องเนื่องในครัวเรือน นี้คือสาระและคุณค่าของความเป็นราชภัฏไม่มีมหาวิทยาลัยใดจะทำงานวิจัยและบริการทางวิชาการได้เช่นนี้ ราชภัฏต้องใช้จุดแข็งนี้ให้เป็นแล้วเราจะมีคุณค่าและมีความหมายเป็นที่ยอมรับของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ในด้านการนวัตกรรมจัดการ เราต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ถึงแม้ว่าราชภัฏจะเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นนิติบุคคลก็ควรเชื่อมโยงกันไว้ เพื่อจะได้ร่วมกันคิดค່າງหน้าวิธีการทำงานเพื่อปั้นเมือง เครือข่ายราชภัฏจะเป็นพลังของแผ่นดินอาชาจะตั้งเป็นสถาบันธิการบดี มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรฐานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ นอกจากนี้ก็จะมีภาคคุณบดีของแต่ละคณะด้วย เพื่อเป็นเครือข่ายทางวิชาการที่สำคัญขาดไม่ได้ก็คือต้องมีสภาวิจัยของระบบเครือข่ายราชภัฏเพื่อเป็นแหล่งประสานและระดมภูมิปัญญาเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ